

Posudek bakalářské práce (z pohledu oponenta)

téma: Úloha a význam romského jazyka pro kulturní sebeidentifikaci pardubických Romů
autorka: **Tereza Felcmanová**
vedoucí: **Mgr. Zbyněk Andrš, PhD.**

Cílem bakalářské práce Terezy Felcmanové bylo na základě studia literatury a především vlastního terénního výzkumu zodpovědět dvě výzkumné otázky:

1. jaký vztah mají Romové v Pardubicích k romskému jazyku a k romské kultuře? (potažmo jaký význam pro ně romština a kulturní specifika mají?) a
2. Identifikují se Romové v Pardubicích s vlastní kulturou?

Pro zodpovězení těchto otázek autorka zvolila relevantní metody (kvalitativní výzkum postavený na polozúčastněném pozorování a polostrukturovaných rozhovorech), vycházela z vhodně volených pramenů. Práce je přehledně a logicky strukturována, její hlavní přínos vidím ve velkém množství dat, které je na bakalářskou práci enormní. Studentku je nutné ocenit pro příkladný přístup k respondentům, na získání důvěry respondentů „pracovala“ již od druhého semestru svého studia, díky tomu se jí podařilo získat informace od všech věkových skupin.

Celkově si studentka dokázala jasně vymezit cíl práce, formulovat výzkumné otázky, cíle dosáhla na vysoké úrovni, zodpovězení otázek je relevantní. Práce je velmi přínosná zpracováváním aktuálního tématu – její přínos je v rozkrývání v současné době tolik diskutované otázky, zda Romové stojí o etnoemancipaci, hlásí se k romským kořenům a chtějí by např., aby se jejich děti učily ve škole romsky, o romské historii apod. Studentce se podařilo svou práci vhodně zasadit do širšího teoretického rámce, ačkoliv by bylo dobré pojem identita, s nímž především pracuje, rozšířit o další prameny z oboru antropologie (opírá se pouze o Eriksena, převažují psychologická pojetí). Celkově však autorka prokázala odpovídající úroveň v práci s odbornými zdroji.

Práci bych vytkla jen drobné a skutečně jen ojedinělé chyby formálního rázu: gramatická nedopatření typu „*jak byli tyto generace vychovávány*“ (s. 36), u některých dat by se hodilo odkázat na pramen – např. na s. 26 zmiňuje první práce o tzv. slovenské romštině – Farkaš, Puchmajer – zde není uvedeno, odkud autorka čerpá.

Obsahově je práce na velmi vysoké úrovni, zároveň by ovšem bylo bývalo vhodné zúžit záběr. Pojetí této práce se blíží etnografickému popisu, což je pro bakalářkou práci příliš velký úkol. Výsledkem je značná disproporce mezi jednotlivými kapitolami. Například kapitola 7.1.4. Romská duchovnost je natolik stručná, neukotvená v literatuře – zmiňuje Davidovou, ale chybí odkaz, z terénu obsahuje jediný popis celkem náhodného jevu (chování dětí při setkání s černými ptáky – „*přimkly se k sobě a něco zašeptaly*“ - s. 48, autorka se nesnaží najít paralelu s černým ptákem v romském folkloru, neptá se na pohled starší generace – zda k tomu děti vedou, či se podobně chovaly v dětství, nezajímá se ani o svět zemřelých) a na základě takto nedokončené badatelské práce rychle dochází k závěru, že „*Pro Romy je tedy duchovní svět velmi důležitý... aspekt romské duchovnosti je tedy možné považovat za něco, s čím se Romové v Pardubicích identifikují*“ (tamtéž).

Navzdory výše uvedeným výtkám práci považuji za celkově velice zdařilou, doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnotit stupněm **výborně**.

Mgr. Lada Viková

V Pardubicích dne 14.5.2015